

Література

- 1 Карпенко Ю.О. Топонімія Буковини. – К.: Паук. думка, 1973.– 238 с
- 2 Карпенко Ю.А. Свойства и источники микропонимия // Микропонимия – М.: Изд.-во Московского у-та. - 1967 – С 15-22.
3. Карпенко Ю.О. *Топонімія Буковини* // *Архивъ* – 1973 – к. 1 – с. 167-170.
4. Подольская Н.В. Типовые восточнославянские топоосновы. Словообразовательный анализ. - М., 1987. – 160 с.
5. Подольская Н.В. Проблемы ономастического словообразования // Вопросы языкознания. – 1990. – №3 - С 40 - 53.
- 6 Поляруш Т.І. Гідронімічні переосмислення (На північно-східному Лівобережжі) // Повідомлення української ономастичної комісії. - вип.10 - К.: Наук думка. 1974.– С.10 – 21.

Віра Котович (Дрогобич)

НАЙДАВНІШІ ОЙКОНІМИ ДРОГОБИЧЧИНИ

Дрогобицьку область утворено 4 грудня 1939р. До її складу увійшли Дрогобицький, Жидачівський, Миколаївський, Мостиський, Підбузький, Самбірський, Стрийський, Турківський райони. У травні 1959 р. область було ліквідовано, а її територію передано до складу Львівської.

Сучасна Дрогобиччина, тобто Дрогобицький район Львівської області – територія, що займає 12 тис. кв. м. і вклучас в себе 78 населених пунктів. Вигідне географічне розташування району сприяло заселенню цієї території з найдавніших часів. Досліджуючи назви поселень Дрогобиччини, переконуємось у тому, що значна частина їх виникла ранше, ніж була засвідчена в історичних пам'ятках. Тому найдавнішими вважаємо не лише ойконіми, зафіксовані документами XIV-XVст., але й ті, словотвірна будова яких переконливо свідчить про можливість існування відповідної назви навіть у давньоукраїнський період.

Зважаючи на топонімотвірний формант, за допомогою якого утворено ойконім, та на його мотивуючу основу, найдавнішими на теренах Дрогобиччини вважаємо *Дрогобич, Борислав, Уржж*.

Найперша з відомих документальних згадок про *Дрогобич* датується лише 1387 роком. Але на південній стіні Дрогобицького костюлу є такий напис: “Казимир III Великий, король польський з нагоди злучення Русі з Польщею 1339 року надає місту Дрогобичу права, дає за герб місту соляні тонки, призначає парафіяльним костюлом для латинських католиків, що оселяються в Дрогобичі, руську церкву Діви Марії” [5, 14]. Це тільки один із багатьох фактів, котрі переконують нас у тому, що час заснування Дрогобича – далеко не XIV ст.

Не перераховуючи народноетимологічних версій, легенд та переказів, зазначимо, що в науковій літературі теоретично обґрунтованим є твердження про те, що *Дрогобич* (первісно *Дорогобич*) – посесив на *-*ь* від ОН **Дорогобыть*. Первинне значення **Дорогобычь* (дворь чи ін.) Варіанти з повноголоссям *Дорогобич* фіксує Густинський літопис 1498р. – *около Дорогобычи* [12 II, 361] і “Дополнение ко Сводной Галицко-русской летописи” А. Петрушевича 1699р. – *города Дорогобича* [4, 173]. Латинсько- і польськомовні джерела відповідно до фонетичних законів польської мови засвідчують цю назву без повноголосся 1390р. – *in Drohobicz* [16 II, 88]; 1564-1565pp. – *do Drohobyczu* [6 I, 215].

На жаль, ОН **Дорогобыть* не виявлена нами в жодному з відомих ономастиконів. Про її існування в минулому свідчать імена-композиції, складові компоненти яких аналогічні з компонентами імені **Дорогобыть*. Так, препозитивний компонент *Дорого-* (*Дрого-* *Драго-*) засвідчений як у препозиціях давніх українських, лужицьких, чеських, польських імен:

Дорогобугъ, Дорогомилъ [1, 457], *Drahobul, Drahobud, Drahomil, Drahomir, Drahorad* [20, 75], так і в постпозиціях: *Nedrah, Sétidrah, Sobědrah* [20, 75]; постпозитивний компонент *-bitъ* фіксується серед давніх сербських імен у препозиції: *Витомиръ* [10, 12], а серед чеських – у постпозиції: *Radobyт* [20, 72].

На 1387 р. припадає перша писемна згадка про *Борислав*: *Boryslaw* [18, 323]. На час цієї фіксації поселення уже існувало, причому первісна назва звучала як *Бориславль* із типовим давньоукраїнським топоформантом на *-(в)ль*. Саме таку назву виявляємо в Іпатіївському літописі на позначення тепер невідомого поселення у межах Київської землі 1151р. – *противу Бориславлю двору* [12 I, 60]. Взагалі занепад давньої групи *-ль* компонента основи *-славль* – явище дуже поширене. Порівняти хоча б сучасний ойконім *Богуслав* (біля Кацева) і літописно засвідчений у 1195р. *Богуславль* [12 I, 145]; на Вінничині сучасне поселення *Брацлав* і воно ж. зафіксоване у Густинському літописі 1479р. – *около Брацлавля* [12 I, 359], *Ізяслав* на Житомирщині та літописне 1240р. – *Ізяславль* [12 I, 178]. Цей ряд можна продовжувати.

Ойконім *Борислав* (*Бориславль*) походить від антропоніма *Бориславъ* і архаїчного суфікса *-*ъ* на позначення приналежності. В результаті приєднання названого суфікса до фінального губного приоклюсного основи *-в*, після останнього, за законами давньоукраїнської мови, з'явився м'який приголосний *-ч*: *Бориславъ* + **ъ* > *Бориславль*. Первісне значення “*Бориславль* (дворь чи ін.)”. ОН *Бориславль* часто вживана у слов'янській антропонімії. Компоненти цієї назви мають прозору апелятивну семантику: *Бор(и)-* “боротися” і *-славль* “ім'я слава, придати славу” [9, 125].

До складу сучасного *Борислава* входять колишні села – *Борислав, Тустановичі, Губичі Мразниця (Мразниця), Баня-Котівська (Котів)*.

Теперішня південно-східна частина міста *Борислав* – це колишнє село *Тустановичі*. Першу писемну згадку про *Тустановичі* знаходимо в грамоті польської королеви Ядвіги від 19 березня 1387 р. у якій ідеться про дарунок монастиря *Борислав* і села *Тустановичі* братам Юрію і Ананію Доброславичам [18 IV, 323]. Далі повідомлення про *Тустановичі* (*Tustanowicze*) знаходимо і в документах наступних століть (1438 р. [16 XIII, 61]; 1515 р. [21 XVIII/1, 143]; 1785-1788 рр. [8, 309] та ін.).

Погоджуючись із тим, що *Тустановичі* мають давню, можливо, тисячолітню історію, не бачимо документальних підстав ототожнювати поселення *Тустановичі* з давнім княжим містом *Тустань*, як це роблять окремі дослідники [5, 417]. *Тустань* – назва поселення на Опіллі (сучасний Гавицький район Івано-Франківської області) та назва скали, на якій був давньоукраїнський замок біля села Урич (сучасний Сколівський район Львівської області). Можливо, нащадки чи піддані *Тустана*, котрий був засновником *Тустані*, якраз і дали назву поселенню *Тустановичі*. Але це далеко не обов'язково. Спільним в ойконімах *Тустановичі* і *Тустань* швидше всього є лише антропонім, що лежить у їх основі *Тустань* – посесив на *-*ъ* від ОН *Тустань*. Первісне значення назви “*Тустань* (дворь чи ін.)”. *Тустановичі* відпатронічне утворення. Процес творення цього ойконіма проходив у два етапи: рід чи піддані **Тустана* іменувалися *тустановичами*, а далі *Тустановичами* стало називатися і поселення, де вони мешкали. У такий спосіб утворено абсолютну більшість поселень на *-ичі(-овичі)*. Складнішим є тільки з'ясувати, від якого імені-компози́та міг утворитися гіпокористик *Тустань*. У відомих нам ономастиколах не засвідчено ні відкомпозиційного утворення **Тустань*, ні імені-компози́та, від якого воно могло б утворитися. Проте ми можемо реконструювати ймовірний антропонім, виходячи з таких міркувань: по-перше, у слов'янській антропонімії є імена-компози́ти, препозитивний компонент яких розпочинається відкритим складом *Ту-*: *Тугомиръ, Тулимиръ, Тупочель, Туриславъ, Тухоміръ* [10, 195]; по-друге, широковідомі імена-компози́ти з постпозитивним компонентом *-стань*: *Nestan, Třestan* [20, 86], *Добростань, Любостань* (вичленовані з ойконімів *Добростани* [3, 63], *Любостань* [9, 127]) або й препозитивним компонентом *Стан(и, і)-* *Сталимиръ* [14, 427], *Станіслав*. Отже, беручи до уваги лише імена-компози́ти, зафіксовані в ономастиконі

М. Морощкіна, можемо припустити, що ОН **Тустань* – відкомполітне утворення, що виникло шляхом усічення другого складу препозитивного компонента якогось із імен **Тугостань*, **Тулистань*, **Тупостань*, **Туристань*, **Тухостань*. Подібних імен могло бути більше, а наявність ойконімів *Тустань* і *Тустановичі* – яскраве підтвердження того, що ОН **Тустань* була поширена і на Опілля, і на Бойківщині.

О. Ліалді пропонує розглядати ОН **Тустань* не як гіпокористик, а як праслов'янську ОН, що є поєднанням прислівника зі значенням місця **tu* з дієприкметником **stanь* до дієслова **stati* “стати” [13, 236].

Губичі – північна частина *Борислава*, первісно віддалена від теперішнього міста лише толокою [5, 260]. Назва насленого пункту, як і *Тустановичі*, – відпатронічне утворення. Рід чи піддані *Губи* йменувалися *губичами*, а далі патронім *губичі* семантичним способом перейшов у назву поселення з первісним значенням “Населення, що заселяють *губичі*”. Аналогічні ойконіми виявляємо в Старо-Самбірському районі Львівщини та на Чернігівщині. Є й інші відантропонімі утворення з ОН *Губа* в основі: *Губин*, *Губівка*, *Губча*. Походження ОН *Губа* може бути двояким. По-перше, це може бути слов'янське автохтонне ім'я видапелятивного походження, утворене безпосередньо від апелятива *губа*, пор. *Губа Марковичь*, *Lukasz Huba* [3, 130]; по-друге, можливо, ОН *Губа* – суфіксальне утворення з суфіксом *-a* від гіпокористика *Губь*, пор. *Hub* [17, 236], що виник від якогось з імен-комполітів з препозицією *Губ(и)-* типу *Губимирь*, *Губиславь* [10, 66].

Давнім уважасмо і ойконім (тепер уже мікротопонім) *Мразниця* (*Мразниця*). На перший погляд, наявність суфікса *-иц-я* вказує на його відгідронімічний характер. Але гідроніма *Мразниця*, що шляхом метонімії міг стати назвою поселення, на теренах Дрогобищини не знаходимо. Однак у словнику Б. Грінченка знаходимо апелятив *мразниця* “багнисте, болотисте місце в лісі” [2 II, 451], який і став твірною основою для аналізованої назви поселення.

І, нарешті, назва п'ятого населеного пункту, об'єднаного у складі сучасного *Борислава* *Бань-Котівська*. Спочатку поселення йменувалося *Котів*. 1515р. – *Cotow* [21 XVII/1, 76]. У першій половині XVI ст. в околицях *Котова* були виявлені соляні джерела і утворена солеварня (жупа), що стала незабаром разом з дрогобицькою і старосільською однією із найбільших [7, 136]. Саме з розвитком солеваріння, баня (пор. *баня* “солеварня, солеварний завод” [2 I, 27]) і офіційно закріпилася як *Баня-Котівська*. Первісний ойконім *Котовь* – посесив на *-овь(>-iv)* від ОН *Коть*. Первісне значення “*Котовь* (дворь чи ін.)” ОН *Коть* – слов'янська автохтонна видапелятивна власна назва, утворена від апелятива *kit* (*коть*), пор. ОН *Коть Костенко* *Учас Коть* [3, 123].

Свідком княжої доби, гадаємо, є ойконім *Уржж*. Перша відома нам писемна згадка про поселення датується 1437р. – *Uroz* [16 XIII, 42], а далі в документах за 1515р. – *Uroz* [21 XVII/1, 141] і в Йосифіньській метриці 1785-1788рр. – *Urvez* [8, 314]. За походженням *Уржж* (*Урожь*) – посесив на *-*ь* від ОН *Урожь*. Первісне значення “*Урожь* (дворь чи ін.)” Звичайно, що відсутність ОН *Урожь* у відомих ономастиконах, га, зрештою, і занепад суфікса *-*ь* як засобу вираження присвійності, призводить до різноманітних народних етимологій на зразок “у рога,” “у ріки”, “уріз”, “Угов-Русь” [5, 174] та ін. І все ж видається можливим реконструювати давній варіант ОН **Урожь*. По-перше, Я. Свобода фіксує слов'янські імена аналогічної структури. *Umysl, Usil, Ustoj, Utěš, Udrah, Ulub*, [20, 103]; по-друге, в іменослові М. Морощкіна засвідчені препозитивні компоненти з першим відкритим складом *У-*: *Убы-, Уне-, Уни-, Усе-, Усти-*, і, відповідно, імна-комполіти з цими ж компонентами: *Убыславь, Унебожь, Уцидрожь, Усебудь, Устимирь* [10, 196]; по-третє, відомі композитні імена з постпозицією *-рожь*. *Brzmirog, Muszczyrog, Ostrorog, Skrohrog* [19 IV, 470]. Тому цілком імовірно, що ОН засновника *Урожж* – **Урожь* – гіпокористик якогось з імен-комполітів **Убырожь, *Унурожь, *Уциурожь, *Усерожь, *Устиурожь* чи под.

Особливе місце серед топонімічних утворень займає словотвірний тип із суфіксом *-iv* (*<-овь*). Це дуже давні назви поселень, час активного вжитку яких припадає на XII і пізніші

століття На теренах сучасної Дрогобиччини ойконімів на *-ів* усього п'ять: *Биків, Грушів, Доброгостів, Дорожів Ролів*

Найдавнішим серед них, гадаємо, є *Доброгостів*. Перші писемні свідчення про поселення знаходимо лише в "Zródłał dziejowych" від 1589 р. – *Dobrohostów* [21 XVIII/1, 36]. хоча відома ОН *Доброгостівський* (*Dobrohostowski*) від 1434р. [19 I, 489] У IV томі видання "Дрогобичина – земля Івана Франка" зазначається, що село засноване ще за княжих часів і перша згадка при ньому датується 1175р. [5, 170]. На жаль, автори дослідження не вказують на джерело, звідки почерпнуто такі відомості. І все ж ми погоджуємося з тим, що в XII ст. *Доброгостів* міг уже існувати. На це вказує як посесивний суфікс *-ів* (< *-овъ*), за допомогою якого ойконім утворено, так і його твірна основа – слов'янська автохтонна композитна власна назва *Доброгостъ* Первісне значення "*Доброгостовъ* (дворъ чи ін.)". ОН *Доброгостъ* зафіксовано в ономастиконі М. Туцікова [14, 185] Крім того, *Доброгостів* – не єдиний ойконім, утворений від ОН *Доброгостъ*. Документи XV ст. фіксують ойконім *Доброгоще* (1469 р. – *Dobrohoszcze* [21 XVIII/1, 33]), тепер невідоме поселення Галичини, посесив на *-*je* від ОН *Доброгостъ* та ойконім *Доброгост* (1466 р. – *Dobrohost* [16 XII, 315]), точне місце розташування якого сьогодні теж невідоме [9, 115].

Назви поселень на *-ичі* (< *-ичи*) тісним кільцем оточили давній *Дрогобич*. *Дережичи* *Почасевичи*, *Раневичи* трохи далі *Унятичі* – ойконіми, що в їх основі лежать відповідні патроніми назви, які несуть у собі інформацію про особові найменування засновників давніх родів.

Почасевичи, або *Почайовичі*, як було зазначено, згадуються у писемних джерелах XV – XVIII ст. 1409 р. – *Rosczajowicze* [16 IV, 73]; 1515 р. – *Rosczajowusze* [21 XVIII/1, 142], 1785-1788 рр. – *Rosczajowice* [8, 248]. Від ОН родоначальника *Почай* утворився патронім *Почайовичи*, а далі цей патронім семантичним шляхом перейшов у назву поселення *Почайовичи* з первісним значенням "поселення, де живуть *почайовичи*". У XIX ст. внаслідок морфологічного вирівнювання до топомоделі на *-авичи* утворилася форма *Почасевичи* Щодо ОН *Почай*, то вона зафіксована в іменнику М. Морошкіна як східнослов'янська власна назва [10, 155], але зустрічається і в південнослов'янських мовах, зокрема у хорватській. *Rosaj* [17, 516]. ОН *Почай* співзвучна з українським апелятивом "чаяти", але семантично не має з ним нічого спільного. Наприклад, у тій же хорватській мові немає апелятива "чаяти" в значенні "чатувати, пильнувати" Гадаємо, що процес творення цієї ОН проходив також іншим шляхом, ніж ОН *Нечай*, котру М. Демчук переконливо кваліфікує як слов'янську автохтонну відапелятивну власну назву, що вказує на ставлення батьків до новонародженого (в одній групі з іменами *Жданъ, Бажанъ, Коханъ, Треба* та ін.). Очевидно, ОН *Почай* – відкомполітичне утворення Препозитивний компонент імені-композита мав два склади У згаданому вже ономастиконі М. Морошкіна це – препозитиві *Проби-, Побра-, Поде-, Поди-, Помсти-, Поне-* у відповідних іменах *Побиславъ, Побраславъ, Подебрадъ, Подивадъ, Помстиборъ, Поневъждъ* [10, 153, 154] Постпозитивний компонент *-чай* засвідчений у чеських ОН *Влецај, Воицаје, Доброцај* [20, 73]. Отже, ОН *Почай* могла утворитися шляхом усічення другого складу препозитивного компонента одного з імен **Побичай *Побрачай *Подечай, *Подичай, *Помстичай, *Понечай* чи под.

Почасевичи – не єдиний ойконім, твірною основою якого послужив патронім, утворений від ОН *Почай* Відомаю с назва поселення *Почаїв* (Кременецький район на Тернопільщині) – посесив на *-ів* (< *-евъ*) від цієї ж ОН *Почай*, первісне значення "*Почасевъ* (дворъ чи ін.)".

З XVI ст. маємо перші писемні згадки про поселення *Дережичи* Звичайно, ойконім значно давніший, ніж час його першофіксації. У всіх найдавніших документах назва закріплена не як *Дережичі*, а *Деражичі*. 1515 р. – *Deraszycze* [21 XVIII/1, 443]; 1565 р. – *Derazycze* [6 I, 204]; 1785-1788 рр. – *Derazycze* [8, 98] Таким чином, розглядаючи цю назву як відпатронічну, з'ясовуємо, що первісно вона утворена від патроніма *деражичи*, а не *дережичи* Патронім *деражичи* "рід чи піддані **Деража*" семантичним шляхом перейшов у назву поселення з первісним значенням "поселення, яке заселяють *деражичи*" На жаль, ОН

**Деражъ* не зафіксована в матеріалах зі слов'янської антропонімії. М. Худаш припускає можливість існування такого антропонімного ряду: ОН *Деражъ* < *Дерадь* < *Здерадь* (п. *Zdzierad* [19 VI, 304], ч. *Sděrad* [20, 84]) < **Сьдърадъ* [15, 64]. Навіть якщо ОН **Деражъ* була утворена не зовсім таким шляхом, то незалежним залишається те, що ця ОН існувала в минулому. І свідченням цього якраз і є наявність ойконіма *Деражичи*, а також назв поселень *Деражю* в Рівненській області та *Деражня* у Сумській та Хмельницькій

Перша писемна згадка про *Раневичи* датується 1409 р. – *Ranewicze* [16 IV, 74] У документах XVI-XVIII ст. засвідчено варіанти *Раньовичі*: 1589 р. – *Ranowice* [21 XVIII/1, 35], 1785-1788 рр. – *Ranowice* [8, 256]. Прийнятий тепер офіційним варіант *Раневичи*, як бачимо, і був первісним. Зважаючи на суфіксальні антропоніми *Ранекъ*, *Ранькь*, *Ранко*, *Ранохъ* [10, 165], гадаємо, що ОН **Раньо* також могла існувати. Проте твірною для патроніма *раневичи* послужила ОН **Рань*. Патронім *Раневичи* “рід чи підлапі *Рана*” семантичним шляхом перейшов у назву поселення з первісним значенням “поселення, яке заселяють *раневичи*” ОН **Рань* не засвідчена у відомих нам ономастикогах. Це може бути як відантропонімне відкомполітне утворення, що виникло шляхом усічення слов'янських автохтонних особових власних імен-комполітів з прелозитивним компонентом *Ран(о,и)*- типу *Раножир* [10, 165], *Ранимир* *Ранислав*, *Ранослав* [11, 85], так і відапеллятивна власна назва, що вказує на час народження дитини за назвою відрізка часу в добі, пор. ОН *Вечорка*, *Полудень*, *День* [3, 116]

Ойконім *Унятичі* вперше згадується у документах 1443 р. – *Uniatycze* [16 XIII, 144], у писемних джерелах за 1589 р. – *Uniatyce* [21 XVIII/1, 38], а в 1785-1788 рр. – *Uniatycze* [8, 314]. Первісно патронім на *-ичи*(<*-ичи*) від ОН *Уняти* із значенням: *унятичі* “рід чи піддані *Уняти*”. Семантичним способом цей патронім перейшов у назву поселення з первісним значенням “поселення, яке заселяють *Унятичі*”. ОН *Уняти* (*Уната*), як і інші суфіксальні утворення від ОН *Унь* зафіксовано в іменослові М. Моронкія: *Уната*, *Унека*, *Унекъ*, *Унета*, *Ушикъ*, *Ушко* [10, 197] І. Пачич розглядає ОН *Ун* як відапеллятивну власну назву, утворену від апеллятива *ун*, *уныи* “юний, молодий”, “добрий, гарний” [11, 2]. Але ймовіріше ОН *Унь* – гіпокористик, утворений шляхом усічення слов'янських автохтонних особових власних імен-комполітів з препозицією *Уне(и)*-: *Унебожъ*, *Уневить*, *Унеславъ*, *Унидрагъ*, *Унимышль*, *Униславъ* [10, 197].

Звичайно, на цьому ряд давніх ойконів Дрогобиччини не завершується. Найдавнішими вважаємо посесивні утворення з формангами *-*ъ*, *-ів*(<*-овъ*), мотивовані слов'янськими комполітними або відкомполітними власними назвами Частина найдавніших ойконімів утворена від патронімів або й безпосередньо від апеллятивів. Семантико-словотвірний аналіз назв поселень Дрогобиччини переконливо свідчить про те, що багато населених пунктів були засновані ще в княжій період, хоча і не засвідчені в давніх літописах

Література

1. Гинкен Г. Г. Древнейшие русские двусловные личные имена и их уменьшительные // Живая старина – СПб., 1893
2. Грінченко Б. Словарь української мови. – К., 1958- 1959. – Т. 1 – 4.
3. Демчук М. О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV -XVIII ст. – К., 1988.
4. Дополнение ко Сводной Галицко-русской летописи с 1600 по 1700 год, составил А. С. Петрушевич. – Львов, 1874.
5. Дрогобиччина – земля Івана Франка. – Дрогобич, 1997. – Т. 4.
6. Жерела до історії України – Руси. – Львів, 1895 – 1900. – Т. 1 – 2.
7. Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область – К., 1978.
8. Йосифшська (1785-1788) і францисканська (1819-1820) метрики. (Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів).– К., 1965.
9. Куцунський О. А. Двочленні географічні назви України на *-ъ* // Питання історії української мови. – К., 1970. – С.101-129.

- 10 Морозкин М. Я. Славянский именослов или собрание славянских личных имен. – СПб., 1867.
- 11 Начичъ И. Именословъ или речникъ личны имена разцы народа славенски. – Будим, 1828
12. Полное собрание русских летописей. – М., 1962. – Т. 1 – 2.
13. Студії з ономастики та етимології. – К., 2002.
14. Тупиков Н. М. Словарь древнерусских личных собственных имен // Записки отделения русской и славянской археологии русского археологического общества. – СПб., 1903. – Г. 6.
- 15 Худан М. Л., Демчук М. О. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімії утворення). – К., 1991.
- 16 Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak swanego Bernardyńskiego w Lwowie. – Lwów, 1868 – 1935. – Т. 1 – 25.
17. Leksik prezimena socialisticke republike Hrvatskie. – Zagreb, 1976
18. Matricularum Regni Polonia Summaria. – Warszawa, 1907 – 1908. – Pars 1 – 3.
19. Słownik staropolskich nazw osobowych. – Wrocław etc., 1965 – 1985 – Т. 1 – 7.
20. Svoboda J. Staročeská osobní jména a naše příjmení. – Praha, 1964.
21. Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. 18. Cz. 1.

Ольга Крижанівська (Кіровоград)

НАЗВИ ВУЛИЦЬ І ЧАСТИН СЕЛА ЦИБУЛЕВОГО ЗНАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

This article studies the unexplored theme – the names of the streets and parts of the village Tzybuleve, Znam'yanka region, Kirovohrads'ka oblas't'. 18 official and 24 unofficial names of linear objects and 11 unofficial names of territorial objects of a single populated area were included in the scientific usage for the first time. The author carried out the comparison of their motivation base, and made an attempt to explain the reason of including the names of the streets and parts of the village in re-naming processes.

Назви вулиць, провулків, площ, бульварів, скверів, проспектів великих міст привертають увагу дослідників – ономастів. Напрацьовано і теоретичні підвалини для їх опису, частково визначено статус у топонімії системі [1:5; 2:82-87; 5:187].

Назви ж лінійних (вулиць, завулків, провулків) і територіальних (площ, кутоків, частин) об'єктів сіл, селищ, містечок якщо й розглядаються, то тільки принагідно – у контексті вивчення історії рідного краю чи серед мікротопонімів, хоч с'ї серйозні намагання створити регіональні словники мікротопонімів, які включатимуть і урбаноніми [3; 4]. Спеціально не вивчалися і назви вулиць і частин абсолютної більшості сіл сучасної Кіровоградщини.

Село Цибулеве розташоване у лісостеповій частині України за 18 кілометрів від районного центру Знам'янка, на околиці Чорного лісу, в долині р.Ілзулець. Довжина його вздовж річки – близько 8 км. Виникло воно у кінці ХVІІст. як зимівник запорожця Цибуля, а вже у ХVІІІст. розрослося за рахунок козаків Миргородського полку (у 50-их роках ХVІІІст. тут розташовувалася Цибулівська сотня Миргородського полку) Зараз у ньому проживає більше 1000 жителів. Офіційна назва – Цибулеве (Р.в. – Цибулевого). В усному розмовному мовленні послідовно вживається форма Цибулів (Р.в. – Цибулева).

Сучасні вулиці Цибулевого мають два різновиди назв – офіційні і неофіційні. Офіційні назви вулиць присвоювалися владними структурами і не несуть ніякої пікової нової інформації про принципи номінації цих об'єктів. Оскільки вони є радянськими, то